

განახლებადი ენერგიის ფაქტორი და ქვეყნის უსაფრთხოება

ლევან ნიკოლეიშვილი

პროფესორი, პოლიტიკის მეცნიერების დოქტორი, ეროვნული თავდაცვის აკადემიის,
უსაფრთხოების კვლევების სამაგისტრო პროგრამის პროფესორი

lgrou6@aol.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0007-2472-9356>

დავით ტაბატაძე

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის პოლიტიკის მეცნიერების დოქტორანტი

daviti.tabatadze@ciu.edu.ge

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0005-4699-9360>

DOI: 10.52340/splogos.2025.03.19

აბსტრაქტი

თანამედროვე მსოფლიოში ენერგეტიკული უსაფრთხოება იქცა სახელმწიფოთა პოლიტიკური სტაბილურობის, სუვერენიტეტისა და საგარეო პოლიტიკის ერთ-ერთ მთავარ განმსაზღვრელ ფაქტორად. ტრადიციული ენერგომატარებლების, როგორცაა ნავთობი და გაზი, გეოპოლიტიკურმა რისკებმა, ფასების მერყეობამ და კლიმატის ცვლილების პრობლემამ განსაკუთრებული მნიშვნელობა შესძინა განახლებადი ენერგიის წყაროებს. სტატია მიზნად ისახავს განიხილოს განახლებადი ენერგიის პოლიტიკური და სტრატეგიული მნიშვნელობა, ენერგეტიკული დამოუკიდებლობისა და ეროვნული უსაფრთხოების კონტექსტში, განსაკუთრებული ყურადღება მიექცევა საქართველოს შემთხვევას. ნაშრომში ხაზგასმულია, რომ განახლებადი ენერგიის განვითარება მცირე სახელმწიფოებისთვის არა მხოლოდ ეკონომიკური ალტერნატივაა, არამედ მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია საგარეო პოლიტიკის მოქნილობის, ენერგეტიკული სუვერენიტეტისა და ეროვნული უსაფრთხოების სტრატეგიული გეგმების განხორციელებისათვის.

საკვანძო სიტყვები: განახლებადი ენერგია, ენერგეტიკული უსაფრთხოება, სუვერენიტეტი, საგარეო პოლიტიკა, გეოპოლიტიკა

Renewable Energy as a Factor in National Security

Levan Nikoleishili

Professor, Doctor of Political Science,

Security Research Department of the National Defense Academy

lgrou6@aol.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0007-2472-9356>

David Tabatadze

PhD Candidate in Political Science at Caucasus International University

daviti.tabatadze@ciu.edu.ge

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0005-4699-9360>

Abstract

In the contemporary world, **energy security has become a key determinant of political stability, sovereignty, and foreign policy** of states. Geopolitical risks, price volatility, and climate change challenges associated with traditional energy sources such as oil and gas have significantly increased the importance of renewable energy. This article aims to explore the **political and strategic significance of renewable energy** in the context of energy independence and national security, with a particular focus on **Georgia**. The study emphasizes that developing renewable energy is not only an **economic alternative** for small states but also a crucial tool for enhancing **foreign policy flexibility, energy sovereignty, and the implementation of strategic national security policies**.

Keywords: Renewable Energy, Energy Security, Sovereignty, Foreign Policy, Geopolitics

სტატიის მიზანია გაანალიზოს განახლებადი ენერგიის პოლიტიკური, სტრატეგიული და უსაფრთხოების მნიშვნელობა მცირე სახელმწიფოებისათვის და განსაკუთრებული აქცენტი გააკეთოს საქართველოს სპეციფიკურ საჭიროებებსა და შესაძლებლობებზე. კვლევა ცდილობს პასუხი გასცეს კითხვას:

როგორ შეიძლება განახლებადი ენერგია იქცეს საქართველოს სუვერენიტეტის, საგარეო პოლიტიკის მოქნილობისა და ეროვნული უსაფრთხოების განმტკიცების სტრატეგიულ ბერკეტად?

სტატიის მეცნიერული სიახლე მდგომარეობს იმაში, რომ იგი განახლებად ენერგიას განიხილავს როგორც **პოლიტიკური ძალაუფლებისა და სახელმწიფოებრივი უსაფრთხოების სტრატეგიულ ინსტრუმენტს**. ნაშრომი ამტკიცებს, რომ ენერგეტიკული ტრანზაცია მცირე სახელმწიფოებისთვის წარმოადგენს გეოპოლიტიკური გამდიერებისა და საგარეო ზეწოლისგან დამოუკიდებლობის მიღწევის მექანიზმს.

წარმოდგენილია ინტეგრირებული ანალიტიკური ჩარჩო, რომელიც აერთიანებს ენერგეტიკული უსაფრთხოების თეორიებს, გეოპოლიტიკური რისკის შეფასებას, საგარეო პოლიტიკის მოქნილობის შესაძლებლობებსა და კრიტიკული ინფრასტრუქტურის მდგრადობას.

სტატია ახალ ხედვას სთავაზობს საქართველოს ენერგეტიკული პოლიტიკის კვლევას. განახლებადი ენერგია წარმოდგენილია როგორც ქვეყნის სუვერენიტეტის განმტკიცების, გარე გავლენების უგულვებლყოფის და საგარეო პოლიტიკის სტრატეგიული ავტონომიის ხელშემწყობი პოლიტიკური რესურსი.

კვლევის მეთოდები

ეს კვლევა იყენებს **კვალიტატიურ, პოლიტიკურ-ანალიტიკურ მიდგომას**, რომლის მიზანია განახლებადი ენერგიის როლის შესწავლა ქვეყნის ენერგეტიკულ უსაფრთხოებაში. ანალიზი ეყრდნობა **კოპენჰაგენის სკოლის უსაფრთხოების თეორიას** (Buzan & Wæver), რათა შეფასდეს, როგორ ხდება ენერგეტიკული დამოკიდებულებების პოლიტიზაცია და სეკურიტიზაცია სახელმწიფო დონეზე. პარალელურად გამოიყენება **ენერგეტიკული უსაფრთხოების ჩარჩო** (Cherp & Jewell), რომელიც იძლევა საშუალებას განვიხილოთ ენერგიის წყაროების მრავალფეროვნება, იმპორტზე დამოკიდებულება და სტრატეგიული რისკი.

მონაცემები შეგროვებულია **საჯარო პოლიტიკის დოკუმენტებიდან**, სახელმწიფო სტრატეგიებიდან, საერთაშორისო ორგანიზაციების ანგარიშებიდან (IEA, IRENA) და არსებული პოლიტიკური დებატების ანალიზიდან. ძირითადი ანალიტიკური მეთოდებია:

- **პოლიტიკის ანალიზი (policy analysis)** – ენერგეტიკული სტრატეგიების შედარება ეროვნული უსაფრთხოების მიზნებთან;

- **დისკურსული ანალიზი (securitization analysis)** – როგორ წარმოჩინდება ენერგია როგორც უსაფრთხოების საკითხი პოლიტიკური ელიტების მიერ;
- **სტრუქტურული პოლიტიკური ანალიზი** – ენერგოდამოკიდებულების გეოპოლიტიკური შედეგების შეფასება.

ეს მეთოდოლოგია საშუალებას იძლევა გამოიკვეთოს, როგორ გარდაქმნის განახლებადი ენერგიის ზრდა ქვეყნის ენერგეტიკული დამოუკიდებლობას და უსაფრთხოების პოლიტიკურ ჩარჩოს.

ლიტერატურისა და თეორიული ჩარჩოს მიმოხილვა

Buzan, Wæver და de Wilde (1998) ენერგეტიკულ უსაფრთხოებას განიხილავენ უსაფრთხოების ფართო ჩარჩოს – „სექტორული უსაფრთხოების“ – ფარგლებში. მათი ხედვით: „ენერგია არ არის მხოლოდ ეკონომიკური საკითხი; ის უკავშირდება სამხედრო, პოლიტიკურ და სოციალურ სტაბილურობასაც. ენერგეტიკული ინფრასტრუქტურის დაზიანება ან რესურსებზე წვდომის შეზღუდვა შეიძლება ისეთივე საფრთხედ იქცეს, როგორც სამხედრო თავდასხმა.“²²⁷

Cherp და Jewell (2014) ამტკიცებენ, რომ – „ენერგეტიკული უსაფრთხოების ანალიზი უნდა გავიდეს „ოთხი A“-ს – Availability (ხელმისაწვდომობა), Accessibility (წვდომა), Affordability (ფასი) და Acceptability (საზოგადოებრივი მიღება) – ჩარჩოებიდან. მათი აზრით, აუცილებელია პოლიტიკურ და ინსტიტუციურ განზომილებათა გათვალისწინება. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მცირე სახელმწიფოებისთვის, რომლებიც ხშირად დამოკიდებულნი არიან გარე მიმწოდებლებზე.“²²⁸

საერთაშორისო ორგანიზაციების ანგარიშები (IEA, IRENA) ადასტურებს, რომ განახლებადი ენერგიის ზრდა არა მხოლოდ კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლას ემსახურება, არამედ უზრუნველყოფს ენერგეტიკულ დამოუკიდებლობასა და გეოპოლიტიკურ მოქნილობას. ევროკავშირის მაგალითი („Green Deal“ და „REPowerEU“) აჩვენებს, რომ განახლებადი ენერგია შეიძლება იქცეს სტრატეგიულ ბერკეტად, რომელიც ამცირებს ენერგოდამოკიდებულებას რუსეთის ენერგორესურსებზე.

²²⁷ Buzan B, O. Wæver და J. de Wilde, *A New Framework for Analysis*, 1998, Security.

²²⁸ Cherp A. and Jewell J, *The concept of energy security, Beyond the four As*, 2014, LUND UNIVERSITY. <https://shorturl.at/QVEuN>.

შესავალი

ენერგია ყოველთვის უფრო მეტს ნიშნავდა, ვიდრე უბრალოდ ეკონომიკური რესურსი. თანამედროვე საერთაშორისო ურთიერთობებში ის იქცა ძალაუფლების, სუვერენიტეტისა და უსაფრთხოების ერთ-ერთ მთავარ ბერკეტად. სახელმწიფო, რომელსაც ენერგორესურსებზე კონტროლი აქვს, ხშირად ახერხებს რეგიონული თუ გლობალური პოლიტიკის მიმართულებების ფორმირებას. შესაბამისად, ენერგეტიკული უსაფრთხოება მათ შორის ენერგიის საიმედო, ხელმისაწვდომი და გრძელვადიან პერსპექტივაში მდგრადი მიწოდება არის არა მხოლოდ ეკონომიკური, არამედ პოლიტიკური და სტრატეგიული კატეგორია.

21-ე საუკუნის მეორე ათწლეულიდან ენერგეტიკული უსაფრთხოება განსაკუთრებით აქტუალურ თემად იქცა, რადგან კლიმატის ცვლილებამ, ფოსილური საწვავის გლობალურმა კრიზისებმა და გეოპოლიტიკურმა დამაბულობებმა სახელმწიფოებს ახალი გადაწყვეტილებების ძიება აიძულა. განახლებადი ენერგიის წყაროები, როგორც არის წყალი, ქარი, მზე, ბიომასა და გეოთერმული რესურსები, აღიქმება არა მხოლოდ გარემოსდაცვითი პოლიტიკის ნაწილად, არამედ ეროვნული უსაფრთხოების განმსაზღვრელ ფაქტორად.

საქართველოსთვის, როგორც მცირე და ენერგოდამოკიდებული სახელმწიფოსთვის, ეს საკითხი ორმაგად მნიშვნელოვანია. ქვეყნის ენერგეტიკული სისტემა დიდწილად დამოკიდებულია იმპორტზე, ხოლო გეოპოლიტიკური რეალობა და რუსეთის ფაქტორი აგრეთვე, რეგიონული კონფლიქტები, ენერგორესურსებს უშუალო პოლიტიკურ ინსტრუმენტად აქცევს. შესაბამისად, განახლებადი ენერგიის განვითარება საქართველოსათვის მხოლოდ ეკონომიკური ალტერნატივა არ არის. ეს არის სტრატეგიული არჩევანი, რომელიც განსაზღვრავს ქვეყნის საგარეო პოლიტიკის მოქნილობასა და ეროვნული უსაფრთხოების სტაბილურობას.

განახლებადი ენერგიის პოლიტიკური განზომილება

განახლებადი ენერგიის პოლიტიკური განზომილება არის მთავარი წინაპირობა, სახელმწიფოს ენერგეტიკული გარდაქმნების წარმატებისთვის. როგორც Anna Pegels და *თანავტორები* (2018) მიუთითებენ, „ბაზრები ვერ უზრუნველყოფენ სწრაფ და მასშტაბურ გადართვას განახლებად ტექნოლოგიებზე, ამიტომ მთავრობების პოლიტიკა, რეგულაციები, სუბსიდიები და საგადასახადო ინსტრუმენტები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ახალ ენერგოსისტემებში სტიმულების შექმნაში. პოლიტიკური ფაქტორები მჭიდროდ უკავშირდება ლეგიტიმურობას, რადგან ენერგეტიკული პოლიტიკის ეფექტურობა

დამოკიდებულია საზოგადოების მხარდაჭერის მოპოვებაზე, ხარჯებისა და სარგებლის სამართლიან განაწილებასა და სამოქალაქო ჩართულობის უზრუნველყოფაზე.²²⁹

გარდა ამისა, გრძელვადიანი ხედვა და პოლიტიკური სტაბილურობა აუცილებელია ენერგეტიკული გარდაქმნის სანდო საფუძვლის შესაქმნელად. ძლიერი ინსტიტუციური შესაძლებლობები აუმჯობესებს პოლიტიკის განხორციელების ეფექტურობას, რაც საშუალებას აძლევს სახელმწიფო ორგანოებს, კერძო სექტორს და სამოქალაქო საზოგადოებას ეფექტურად თანამშრომლობდნენ.

ევროკავშირის „Green Deal“-ი (European Commission 2020) სწორედ ამ ორ ხედვას აერთიანებს. „ერთი მხრივ, ის განახლებად ენერგიას ხედავს, როგორც ეკოლოგიურ გარდამავალს, ხოლო, მეორე მხრივ, როგორც გეოპოლიტიკურ სტრატეგიას, რომელიც მიზნად ისახავს რუსეთზე ენერგოდამოკიდებულების შემცირებას.“²³⁰

ენერგეტიკული უსაფრთხოება მცირე სახელმწიფოების კონტექსტში

მცირე სახელმწიფოებისთვის ენერგეტიკული უსაფრთხოება განსაკუთრებით სენსიტიური თემაა. ისინი, როგორც წესი, ნაკლებად ფლობენ საკუთარ რესურსებს და ხშირად ხდებიან ენერგოდამოკიდებული სხვა ქვეყნებზე და მათი გავლენის ქვეშ. ამ პირობებში განახლებადი ენერგია მცირე სახელმწიფოებს აძლევს უნიკალურ შესაძლებლობას, გაზარდონ საკუთარი სუვერენიტეტი და შეამცირონ გარე ზეწოლის რისკი.

საქართველოს შემთხვევაში, სწორედ ეს პოლიტიკურ-სტრატეგიული განზომილებაა გადამწყვეტი. როგორც საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო აღნიშნავს, „ქვეყნის ენერგეტიკული დამოუკიდებლობა არ არის მხოლოდ ეკონომიკური განვითარების საკითხი; ეს არის ეროვნული უსაფრთხოების საფუძველი და საგარეო პოლიტიკის სტაბილურობის მთავარი ფაქტორი. ამ პოზიციას ასახავს საქართველოს ენერგეტიკული უსაფრთხოების კონცეფცია, რომელიც ხაზს უსვამს ენერგეტიკული დამოუკიდებლობის მნიშვნელობას ქვეყნის უსაფრთხოებისა და საგარეო პოლიტიკის კონტექსტში.“²³¹

²²⁹ Anna Pegels, Vidican-Auktor G, Lutkenhorst W. and Altenburg T, *Politics of Green Energy Policy*, 2018, <https://shorturl.at/ViqtP>.

²³⁰ European Commission, *EU to fully end its dependency on Russian energy*, 6.06. 2025, <https://shorturl.at/riBPT>.

²³¹ MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF GEORGIA, *National Security Concept*, 22.08.2024, <https://shorturl.at/dus31>.

განახლებადი ენერგია, უსაფრთხოება გლობალური პოლიტიკური კონტექსტი

XXI საუკუნეში ენერგეტიკისა და პოლიტიკის კავშირი განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს. ენერგორესურსები მხოლოდ ეკონომიკური აქტივის ან საწარმოო ფუნდამენტის როლს აღარ ასრულებს, არამედ ისინი იქცნენ გეოპოლიტიკური ძალაუფლების მთავარ ბერკეტად. ენერგეტიკული უსაფრთხოება განსაზღვრავს სახელმწიფოთა საგარეო პოლიტიკურ გადაწყვეტილებებს, აყალიბებს სტრატეგიულ ალიანსებს და გავლენას ახდენს გლობალური უსაფრთხოების არქიტექტურაზე.

მთელ მსოფლიოში ქვეყნებმა გააცნობიერეს, რომ ფოსილურ საწვავზე დიდი დამოკიდებულება ქმნის პოლიტიკური და ეკონომიკური დესტაბილიზაციის რისკს. ერთი მხრივ, ენერგიის იმპორტზე დამოკიდებულება ამცირებს სახელმწიფო სუვერენიტეტს, მეორე მხრივ კი, ენერგორესურსების ექსპორტზე დაყრდნობილი ქვეყნები ხდებიან გლობალური კრიზისების მძევლები. მაგალითად, 2022 წლის უკრაინის ომის შედეგად რუსეთზე დაწესებულმა სანქციებმა ნათლად აჩვენა, რომ ენერგეტიკა არანაკლებ „იარაღია“, ვიდრე სამხედრო ძალა.²³²

ამ პროცესში განახლებადი ენერგია იქცა პოლიტიკური თავისუფლებისა და ეკონომიკური სტაბილურობის საკვანძო ფაქტორად. ევროკავშირი, აშშ, ჩინეთი და სხვა გლობალური მოთამაშეები ენერგეტიკულ გარდაქმნას არა მხოლოდ ეკოლოგიურ პრიორიტეტად, არამედ უსაფრთხოების პოლიტიკის აუცილებელ კომპონენტად განიხილავენ.

საქართველოს სპეციფიკა: გამოწვევები და შესაძლებლობები

საქართველო, ენერგეტიკული თვალსაზრისით, ერთ-ერთი ყველაზე საინტერესო შემთხვევაა რეგიონში. ქვეყნის ენერგეტიკული არქიტექტურა ერთდროულად აერთიანებს დიდ პოტენციალსა და დიდ მოწყვლადობას.

საქართველო ელექტროენერგიის მნიშვნელოვანი ნაწილის წარმოებას ჰიდროენერგეტიკაზე ამყარებს, თუმცა, მაინც დამოკიდებულია აზერბაიჯანისა და რუსეთის ენერგორესურსებზე. ზამთრის პერიოდში, როდესაც მდინარეების დებიტი მცირდება, ქვეყანა იძულებულია ელექტროენერგიის იმპორტი

²³² Aron Dénes Hartvig, Kiss-Dobronyi B, Kotek P, Takácsné Tóth B, Gutzianas I and Zsombor Zareczky A, The economic and energy security implications of the Russian energy weapon, 01.06.2024, <https://shorturl.at/i9LmI>.

განახორციელოს. ეს ქმნის სტრატეგიულ რისკს, რადგან პოლიტიკური კრიზისის პირობებში ენერგიის მიწოდება შეიძლება სერიოზულად შეიზღუდოს.

საქართველოს გამოირჩევა თავისი მდიდარი რესურსით, მათ შორის: ჰიდროენერგია, ქარის ენერგია, მზის ენერგია და აგრეთვე აქვს ბიომასა და გეოთერმული წყლები.

ამ რესურსების სრულფასოვანი ათვისება საქართველოს არა მხოლოდ ენერგეტიკულ დამოუკიდებლობას შეუწყობს ხელს, არამედ მას რეგიონულ ენერგო-ჭაბად გადააქცევს.

საქართველო მდებარეობს „ენერგეტიკული დერეფნის“ ცენტრში, რომელიც კასპიის ზღვის ნავთობისა და გაზის რესურსებს ევროპასთან აკავშირებს. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენი, ბაქო-თბილისი-ერზერუმის გაზსადენი და სხვა სტრატეგიული ინფრასტრუქტურა უკვე აძლევს ქვეყანას მნიშვნელოვან გეოპოლიტიკურ როლს.

თუმცა, არსებობს სერიოზული გამოწვევებიც მიუხედავად პოტენციალისა. მათ შორის საინვესტიციო კლიმატი არ არის სტაბილური, რამაც არაერთი ენერგეტიკული პროექტის შეჩერება გამოიწვია, აგრეთვე საზოგადოებაში არსებობს უნდობლობა ჰესების მშენებლობის მიმართ (ეკოლოგიური და სოციალური რისკის გამო), რაც პოლიტიკურ დამაბულობას ქმნის და, რაც მთავარია, ენერგეტიკული პოლიტიკა ხშირად არაერთგვაროვანია და მოკლევადიანი გადაწყვეტილებების გავლენით ყალიბდება.

ამ გამოწვევების დაძლევის შემთხვევაში, განახლებად ენერგიას საქართველოსთვის გარდაქმნის არა მხოლოდ ეკონომიკურ ალტერნატივად, არამედ ეროვნული უსაფრთხოების სტრატეგიის ქვაკუთხედად. თუ საქართველო განახლებადი ენერგიის ექსპორტიორიც გახდება, ეს გააძლიერებს მის სუვერენიტეტს და საერთაშორისო პოლიტიკურ წონას.

საერთაშორისო გამოცდილება და შედარებითი ანალიზი

ევროკავშირმა ენერგეტიკული პოლიტიკა ისტორიულად ეკონომიკური ინტეგრაციის ერთ-ერთ მთავარ მიმართულებად აქცია. თუმცა, 2022 წლის შემდეგ, რუსეთის მიერ უკრაინაში ომის დაწყებასთან ერთად, განახლებადი ენერგიის განვითარება უშუალოდ უსაფრთხოების სტრატეგიად იქცა.

ევროკავშირის „Green Deal“ და „REPowerEU“ გეგმები პირდაპირ მიმართულია არა მხოლოდ კლიმატის ცვლილებასთან საბრძოლველად, არამედ ენერგეტიკული დამოუკიდებლობის მისაღწევად. წევრმა ქვეყნებმა გადაწყვიტეს გაზის იმპორტის

მკვეთრი შემცირება რუსეთიდან და მის ნაცვლად მზის, ქარისა და ბიოენერგიის წილის გაზრდა. 2030 წლისთვის ევროკავშირი მიზნად ისახავს ენერგომომხმარებაში განახლებადი წყაროების წილის 42.5%-მდე ზრდას.

ეს მაგალითი აჩვენებს, რომ ენერგეტიკული გარდაქმნა უკვე აღიქმება **გეოპოლიტიკური ბერკეტად**. აქედან გამომდინარე ენერგეტიკული დამოუკიდებლობა ზრდის ევროკავშირის თავისუფლებას საგარეო პოლიტიკაში და ამცირებს კრემლის გავლენას ევროპულ უსაფრთხოებაზე.

თუ ზემოთ განხილულ შემთხვევებს შევადარებთ საქართველოს, რამდენიმე მნიშვნელოვანი დასკვნა იკვეთება:

ენერგეტიკული გარდაქმნა შესაძლებელია სწრაფ ტემპში, რასაც **ევროკავშირის გამოცდილება** აჩვენებს. როდესაც არსებობს პოლიტიკური კონსენსუსი და კრიზისის საპასუხო აუცილებლობა. საქართველოსთვის მნიშვნელოვანია **ენერგეტიკული გარდაქმნის პოლიტიზება**.

შეიძლება ენერგია იქცეს **ეროვნული იდენტობის ნაწილად**. საქართველოში განახლებადი ენერგიის პოლიტიკა შეიძლება ჩამოყალიბდეს როგორც **„მწვანე ეროვნული პროექტი“**, რომელიც გააერთიანებს საზოგადოებას და გააძლიერებს ქვეყნის პოზიციას რეგიონში.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საერთაშორისო გამოცდილების გათვალისწინებით, საქართველოს შეუძლია **სტრატეგიული დოკუმენტი** შექმნას, სადაც განახლებადი ენერგია უსაფრთხოების პოლიტიკის ერთ-ერთ საყრდენად გამოცხადდება, აგრეთვე **საგარეო პოლიტიკაში** განახლებადი ენერგიის თემატიკა გამოიყენოს როგორც ევროპასთან დაახლოების არგუმენტი. დამატებით შესაძლებელია, **საზოგადოებრივი კონსენსუსი** ჩამოაყალიბოს „მწვანე განვითარების“ გარშემო, რათა შემცირდეს პოლარიზაცია ჰესებისა და სხვა პროექტების მიმართ.

დასკვნა

ენერგეტიკული უსაფრთხოება XXI საუკუნეში იქცა ეროვნული უსაფრთხოების, საგარეო პოლიტიკისა და ეკონომიკური სტრატეგიის განუყოფელ ნაწილად. თუ წარსულში ენერგეტიკა მხოლოდ ეკონომიკურ განვითარებასთან ან ინფრასტრუქტურასთან ასოცირდებოდა, დღეს იგი პოლიტიკური ძალაუფლებისა და სახელმწიფო სუვერენიტეტის ქვაკუთხედაა.

განახლებადი ენერგია განსაკუთრებულ როლს თამაშობს ამ პროცესში. იგი ერთდროულად ქმნის დამოუკიდებლობის, მდგრადობისა და გლობალურ

პოლიტიკაში აქტიური მონაწილეობის შესაძლებლობას. სწორედ ამიტომ ევროკავშირი და სხვა სახელმწიფოები განახლებად ენერგიას იყენებენ არა მხოლოდ ეკონომიკური მიზნებისთვის, არამედ გეოპოლიტიკური გავლენის გასაძლიერებლად.

საქართველოს შემთხვევაში ეს საკითხი ორმაგად მნიშვნელოვანია. ერთი მხრივ, ქვეყანას აქვს მდიდარი რესურსები (ჰიდრო-, ქარი, მზე), რაც შესაძლებლობას აძლევს, ენერგეტიკულად დამოუკიდებელი გახდეს. მეორე მხრივ, საქართველო მდებარეობს გეოპოლიტიკური დერეფნის ცენტრში, რაც მას უნიკალურ ფუნქციას ანიჭებს როგორც რეგიონული ჰაბისა.

ამასთანავე, ქვეყნის ენერგეტიკული პოლიტიკა კვლავ მოწყვლადია, რადგანაც არის იმპორტზე მაღალი დამოკიდებულება, განსაკუთრებით ზამთრის პერიოდში. აგრეთვე არსებობს საინვესტიციო რისკი და პოლიტიკური არასტაბილურობის შეგრძნება ინვესტორებისათვის. იყო ფაქტი, როდესაც განხრციელდა საზოგადოებრივი წინააღმდეგობები ჰესების მშენებლობის მიმართ და კვლავ დიდია გარე ზეწოლები რუსეთისა და რეგიონის სხვა მოთამაშეებისგან.

ამიტომ, განახლებადი ენერგია საქართველოსთვის არა მხოლოდ ეკონომიკური განვითარების ალტერნატივაა, არამედ ეროვნული უსაფრთხოების სტრატეგიული პრიორიტეტი.

საქართველოს სჭირდება სტრატეგიული პოლიტიკის ჩამოყალიბება, რაც მოიცავს გრძელვადიან ენერგეტიკულ სტრატეგიას, რომელიც განახლებად ენერგიას განსაზღვრავს როგორც ეროვნული უსაფრთხოების ცენტრალურ კომპონენტს.

ამ შემთხვევაში, განახლებადი ენერგია საქართველოსთვის მხოლოდ ეკონომიკური განვითარების საშუალება აღარ იქნება და იგი იქცევა ეროვნული უსაფრთხოების ქვაკუთხედად და ქვეყნის საგარეო პოლიტიკის ერთ-ერთ მთავარ არგუმენტად.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. პავლიაშვილი ს. და გარაყანიძე ზ., „შუა დერეფნის ენერგეტიკული განზომილება.“ საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა, 2024.
2. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო, „ენერგეტიკული პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებები“, 2024. <https://shorturl.at/3h83Q>.
3. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო, „საქართველოს ენერგეტიკისა და კლიმატის ეროვნული ინტეგრირებული გეგმა“, 01.06.2024.
4. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება, „საქართველოს სახელმწიფოს ენერგეტიკული პოლიტიკის“ დამტკიცების შესახებ, 27.06. 2024, <https://shorturl.at/ZrcG8>.
5. საქართველოს პარლამენტის კანონპროექტი, „საქართველოს სახელმწიფოს ენერგეტიკული პოლიტიკა“, 12.2023. <https://shorturl.at/gnhNE>.
6. ჯავრიშვილი თ., „საქართველოს როლი მსხვილ ენერგოპროდუქტებში“, 05.09.2025 <https://shorturl.at/f8ry1>.
7. Anna Pegels, Vidican-Auktor G., Lutkenhorst W. and Altenburg T., „Politics of Green Energy Policy“, 2018, <https://shorturl.at/ViqtP>.
8. Aron Dénes Hartvig, Kiss-Dobronyi B, Kotek P., Takácsné Tóth B., Gutzianas I and Zsombor Zareczky A, „The economic and energy security implications of the Russian energy weapon“, 01.06.2024, <https://shorturl.at/i9LmI>.
9. Buzan B., Wæver O. და Wilde J. de, „A New Framework for Analysis“, 1998, Security. <https://shorturl.at/841i8>.
10. Cherp A. and Jewell J., „The concept of energy security. Beyond the four As“, 2014, LUND UNIVERSITY. <https://shorturl.at/QVEuN>.
11. European Commission, „EU to fully end its dependency on Russian energy“, 6.06. 2025, <https://shorturl.at/riBPT>.
12. European Commission, „Renewable energy targets“, 6.06. 2025, <https://shorturl.at/riBPT>.
13. International Energy Agency“, [Georgia energy profile](https://shorturl.at/veh5Q)“, 2023. <https://shorturl.at/veh5Q>.
14. Southern gas corridor, „South Caucasus Pipeline“, <https://shorturl.at/sHMdY>.
15. Wæver, O., Securitization and desecuritization, In R. Lipschutz (Ed.), *On Security*. Columbia University Press, 1995, <https://shorturl.at/49eA2> 29.09.2025.
16. Zelenskyy V., „Ukraine war briefing: Zelenskyy urges west to cut off Russia's energy revenues, saying decisive action 'long overdue'“, The Guardian, 29.09.2025 <https://shorturl.at/TJfxe>.